

Kristina Åhslund

YTTRANDE

Solberga Kulla 1

Ds 2016:37

521 71 Åsarp

2016-11-21

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Departementspromemorian Åldersbedömning tidigare i asylprocessen

(Ds 2016:37)

Inledning

Rörelsen #vistårinteut Falköping består av professionella och frivilliga som möter ensamkommande unga i sina uppdrag. Vi vill härmed avge ett yttrande när det gäller departementspromemorian Åldersbedömning tidigare i asylprocessen (Ds 2016:37).

I Falköping finns flera Hem för Vård och Boende samt familjehem för ensamkommande och det är mer regel än undantag att de i övre tonåren har blivit åldersuppskrivna. Detta trots att den unge har inkommit med intyg från personal på boende, från socialsekreterare, från lärare och även från biträde. Och trots att de uppvisat de handlingar de har att visa då hemlandet inte ger andra typer av handlingar. I beslut efter beslut avvisas dessa intyg som ensamt inte kunna styrka identitet men någon sammantagen bedömning av inkomna handlingar och eller intyg har inte gjorts. I stället har åldern skrivits upp enkom efter ett möte på ca tre timmar med en asylhandläggare under en högst onormal situation där den unge är under stark stress.

Som god man har jag på kort tid tvingats se två av de ungdomar jag hjälpt i processen förlora sin gode man pga åldersuppskrivningen. Kommunen har dock valt att låta de som skrivs upp i ålder kvarstanna i sina boenden. Men den kommunala överförmyndaren väljer en hårdare praxis och entledigar den gode mannen från sitt uppdrag from samma dag som den unge själv informeras av Migrationsverket. Det innebär i praktiken att den unge förlorar sin stötta redan innan han informerats om att Migrationsverket gjort en åldersuppskrivning.

I ett fall skrev Migrationsverket upp en 13 årig pojke till 14 år i ett enda syfte: Att kunna ta hans fingeravtryck. Detta har lämnat djupa spår i pojken som nu lever med en visshet om att en svensk myndighet anklagar hans mamma för att ljuga. Enda sättet att få Migrationsverket

att ändra på detta är att han visar upp idhandling. Problemet är att han kommer från Afghanistan och de idhandlingar han kanske skulle kunna uppvisa har litet eller ringa bevisvärde för Migrationsverket.

Jag hör som god man hur ungdomarna själva reagerar på åldersuppskrivningarna av vänner och de är chockade över hur svenska myndigheter ignorerar deras trovärdiga utsagor. Ofta sitter jag med ungdomar som gråtande försöker förstå hur en svensk myndighet kan avgöra ålder på en vän som de säger sig vara säkra på är minderårig. Och om vi svenskar inte vet – borde vi då inte lita på de ungdomar som känner dom bäst?

Det är positivt att kommunen valt att låta den unge kvarstanna i boende till dess beslutet vunnit laga kraft men det är förkastligt att den unge förlorar sin gode man. Jag har valt att fortsätta som god vän och får dagligen samtal från killarna i frågor om stort och smått. Det råder ingen tvekan om att god man ännu behövs även efter ett konstlat beslut om ålder.

Sammanfattning

Förslaget rymmer en del positiva skrivningar, till exempel att åldersbedömning blir möjlig att överklaga separat och att barn, även om de saknar identitetshandlingar, kan ses som barn (7.1, s. 35).

Vi är däremot djupt oroliga över och kritiska över följande:

Migrationsverket kan ta beslut om ålder för personer som i registreringssamtalet uppger att de är ensamkommande unga men som enligt tjänstemän på Migrationsverket ses som *uppenbart* äldre än 18 år. Dessa personers ålder räknas inte som ändrad och beslutet kan därmed inte överklagas. Vi anser att det finns risk för godtyckliga bedömningar. Förfaringssättet ger ett stort mått av rättsosäkerhet genom att

–Det till stora delar bygger på föreställningar att det går att se på en person hur gammal den är alternativt att det finns genetiska särdrag som kännetecknar den sökandes härkomst i kombination med kulturellt betingade drag. Vår erfarenhet av Migrationsverkets handläggning fram till idag är att det kan råda mycket delade meningar om vad som är "uppenbart" mellan olika handläggare. Inte minst beroende på handläggarens egen erfarenhet av umgänge/uppfostran av barn, sin egen ålder och erfarenhet etc.

–De barn som uppfattas som *uppenbart* äldre än vad de egentligen är inte kommer att inkluderas i barnrättsperspektivet och därmed kommer att förnekas de rättigheter som alla andra barn har. De riskerar då att bli utnyttjade på olika sätt (se till exempel paragraf 32-36 och 38 i barnkonventionen), både i Sverige och vid eventuell utvisning. Detta är något som skrivningarna är till för att hindra men som istället motverkar sitt eget syfte.

–Barn som uppfattas som *uppenbart* äldre än 18 år inte kommer att kunna överklaga beslutet separat. Det innebär att ett allt för stort ansvar läggs på den enskilda tjänstemannen att fatta rätt beslut vid tillfället, ett beslut som kan innebära fara för barnets liv. Även för tjänstemännen är överklagande en extra säkerhet.

–Tidiga åldersbedömningar utan utredning kan ge utrymme för systematiska åldersuppskrivningar av minderåriga barn till vuxna vid registreringen - kanske för att spara tid och pengar. I praktiken skulle det kunna innebära att vissa barn ställs utanför det mottagande och asylbedömning som barn har rätt till.

Det är synnerligen viktigt att här också ta hänsyn till den risk som finns i att ”uppenbart över 18 år” faktiskt är minderårig och då tvingas dela boende på en vuxenförläggning med de risker av utnyttjande som där finns.

Baserat på de skäl vi angivit ovan motsätter vi oss skarpt de här skrivningarna i lagändringarna eftersom vi menar att rättsosäkerheten ökar kraftigt för ensamkommande unga asylsökande som är barn men som enligt Migrationsverket uppenbart är äldre än 18 år.

För rörelsen #vistårinteut:s räkning har vi som talespersoner sammanfattat de synpunkter som lyfts i dialog med sympatisörer och medlemmar.

Vänligen,

#vistårinteut Falköping

genom Kristina Åhslund Familjehem för ensamkommande, Behandlingsassistent på HVB för ensamkommande samt god man för ensamkommande.